

Bomenbeleid Hollands Kroon, wel of niet integraal?

Aan de raad van Hollands Kroon

Winkel, 31-1-2021

Geachte raad,

Een goed idee om inwoners te laten meedenken over beleid. Er komt veel langs, zowel beleid voor de lange termijn als voor praktische projecten voor de korte termijn. Toonaangevend zijn onderwerpen die een antwoord moeten geven op de klimaatcrisis, en in mindere mate, ook de gevolgen van demografische samenstelling van Hollands Kroon, nu en op termijn. Niet alles is in gelijke mate stuurbaar of voorspelbaar.

Om serieus te kunnen meedenken is het belangrijk dat iedereen, burgers en bestuur, ideeën kunnen toetsen aan een gemeenschappelijk kader: **Een Toekomstvisie**. Hoe ziet Hollands Kroon er uit in 2050? Het samenbrengen van dromen en noodzakelijk te nemen stappen. Welke strategie, Wat is slim, wat niet?

Zo'n Toekomstvisie ontbreekt en zorgt voor onnodig gedoe voor de korte termijn en in de uitvoering. De looptijd van de eerder vastgestelde Strategische Visie: 'Ruimte voor Rust én Dynamiek' is ten einde, een nieuwe Omgevingsvisie zonder onderliggende Toekomstvisie blijft leiden tot schermutselingen. Helemaal lastig wordt het als vraagstukken een component Ruimtelijke Ordening hebben: Hoe passen we klimaat adaptie in? Waar plannen we nieuwe woningbouw, nieuwe natuur, extra bos en bomen? 700 p.j? Welke normen zijn wenselijk of onontkoombaar? Evenzo met verschuivingen in de budgetten. 'Het roer moet om'. Vraag hoe?

Een oud gezegde: 'Geld moet je halen waar het zit' geldt evenzeer voor grond / ruimte. Het is onontkoombaar dat de agrarische sector zal moeten bijdragen, minder CO2, maar vooral door het leveren van grond: 10%?, 25%?, 50%? Waar en wanneer? en wie bewaakt dat? Hollands Kroon op de schop. Toekomstbestendig: Visie, regie en normen zijn nodig. Waar willen we uitkomen? Leiden de gestelde 'DenkMeeVragen' en antwoorden tot serieuze participatie bij het bereiken van doelen voor de lange termijn? Onmogelijk!

Het Programma Duurzaamheid 2020-2022 biedt goede bouwstenen voor **een langlopend document**. Dat is nodig. Zover is het echter nog niet. Het Programma stelt terecht dat integraliteit en communicatie belangrijk zijn. De praktijk is echter weerbarstig. Vragen over Duurzaamheid en Bomenbeleid worden bij inwoners gefragmenteerd aan de orde gesteld. De vraagstellingen leiden niet tot gedegen en samenhangende oplossingen. Slim stapelen lukt zo niet. Over bomenbeleid: 'Geen ruimte, geen budget', (zie eerdere beantwoording van Schriftelijke vragen). Geen complete informatie. Wel: 'voor elke nieuwe baby planten we een boom'. Niet gemeld dat gelijk met elke overleden inwoner tot 3 bomen vlak gaan door ziekte, storm of kap. Per saldo: kaalslag. Goede informatie en communicatie is een must. Het komt transparantie en geloofwaardigheid ten goede. Nodig ook voor de transitie waarvoor we staan.

Mijn pleidooi: Laat zien dat de gemeentelijke oproep 'het roer moet om' consequenties heeft voor **alle** beleidsterreinen en projecten. Met een doordacht, duurzaam en gedragen Toekomstvisie krijgen we de wind in de zeilen.

Succes met jullie werk,

Met vriendelijke groet,

Rob Ravensteijn, ook O.B.B.

Bijlage: reactie op 'denk mee vragen Bomenbeleid' (werkdokument gedeeld met duurzaam@hollands Kroon)

Bomenbeleid Hollands Kroon

concept

'Denk mee in Hollands Kroon'

De vragen die gesteld zijn op www.denkmee.hollandskroon.nl heb ik, als persoon, hieronder beantwoord. Zijn dit de goede en belangrijkste startvragen zijn voor inwoners? Ik twijfel en ging op zoek. Hollands Kroon heeft geen bomenbeleid dat klaar is voor de toekomst, integendeel. Mijn meest intrigerende vraag: Hoe pakken andere gemeenten dit aan? Ik zocht en vond het volgende:

Vergelijkbare gemeenten die ons voor gingen o.a.: Gemeente Westervoort: 'Samen een boom opzetten', Weststellingwerf, Bomenbeleidsplan, Winsum, Bomenbeleidsplan. Ook stedelijke gemeenten hebben een Boomvisie, verordeningen en herplantfondsen. De inhoudsopgave van deze beleidsnota's wijzen ons de weg.

Ook interessant: www.Denkwerk. Online. Een denktank met zwaargewichten, o.a. Hans Wijers, over maatschappelijke kwesties. Rapport: 'Klein land, Grote keuzes' over o.a. de Ruimtelijke Ordening richting 2050 met daarin belangwekkende aanbevelingen, zeker ook voor Hollands Kroon en haar bomen-/natuurambities. [zeer leesbaar document]. DOEN !

Provincie Noord Holland: stelde onlangs een bossenstrategie vast. Voor onze provincie 360 hectare, voornamelijk buiten NNN gebieden (NatuurNetwerkNederland). De provincie zoekt naar 19.000 Ha extra bos bij steden, dorpen en overgangszones tussen natuur- en landbouwgebieden, deels op rijksgronden. Ook gebiedsgerichte aanpak stikstof is in beeld, ook 'Agroforestry', aanplant op boerenerven. Boscompensatie en natuurinclusief bouwen. Bij uitstek kansen voor Hollands Kroon. Een eerder pleidooi hiervoor bij de 'inspraak Woonvisie' heeft de raad niet in beweging gebracht. Ook Bos- en kapcompensatie krijgen aandacht. Hoe gaat Hollands Kroon komende maanden het gesprek met de provincie aan? Hollands Kroon zou tenminste moeten gaan voor een bosgebied naar rato van de oppervlakte van onze provincie: 16% Dat komt overeen met 58 Ha nieuw bos. Een extra compensatie voor het grote aandeel zon en wind is alleszins verdedigbaar. De claim komt al gauw tot 100Ha voor onze gemeente (met provinciaal en rijksgeld te realiseren). 'Ondanks de goede bedoelingen schiet de huidige strategie tekort'. Dat stelde de Stg. Probos tijdens het symposium op 21/1/2021. 15.000 Ha nieuw bos, het wordt niet gehaald en het duurt te lang!! Het ontbreekt aan samenwerking, coördinatie, geld en (politieke) wil. Laat Hollands Kroon zien dat het beter kan?

Productiebos keert terug in Nederland. Met 'slim beheer' en aanplant kan de broeigas uitstoot met 20% gereduceerd worden (nu 10%). G-J Nabuurs, hoogleraar Europese bossen in Wageningen heeft met LTO Nederland hiervoor pilots opgezet. Duurzame bosbouw is de ontbrekende schakel in de klimaatstrategie. (European Forest Institute). Koolstofopslag, veerkracht en gezondheid boskwaliteit, duurzaam gebruik houtbronnen o.a. voor bouw, compensatie landschap bij plaatsing van Windmolens, zonneweides en 'verdozing', oplossing bij vastgelopen bedrijfsopvolging. Van akker- naar bosbouw. Geen boomsingels maar xx Ha bos. Aanjagers ook om de biodiversiteit weer op orde te krijgen. ('slim stapelen' strategische visie HK)

Nieuwe Landgoederen, klimaatbossen, herdenkingsbossen, compensatiebossen, voedselbossen, nieuwe motieven, nieuwe financiering en herinrichting van de openbare en openbaar toegankelijke natuur- en bosgebieden. De gemeente in een nieuwe rol van aanjager? Het is mogelijk. Ook de agrarische sector kan hier een rol vervullen. Als de CO2 uitstoot in 2030 gehalveerd moet zijn dan hoeft dat niet perse in te houden dat alle sectoren en bedrijven dat doel individueel moeten halen. Door omvorming kan op sommige plekken 100% of meer! (bos!) ombuiging gerealiseerd worden. Duidelijk dat hiervoor flinke stappen gezet moeten worden. 'Het kàn in Hollands Kroon'. Wel zullen ambities, meer dan nu, duidelijk gemaakt moeten worden. Het bomenbeleid als onlosmakelijk deel van de duurzaamheid en biodiversiteit. Heroriëntatie van de Ruimtelijke Ordening nog nèt voordat het Rijk deze taak weer naar zich toetrekt. Laat Hollands Kroon zien dat zij deze taak wel zelf aan kan?

Oproep 1: Hollands Kroon, neem kennis van trends en mogelijkheden en kom eerst met een 'Een verkenning en/of conceptvisie op hoofdlijnen'. Kom met concepten in samenspraak met boom- en landschapsexperts en de gemeenteraad. Zet eerst ruimtelijke kaders neer die aansluiten op een langetermijnvisie. Betrek ook burgers, maar wel in de goede volgorde en met de juiste vragen en op de goede momenten. Het leidt tot meer!

Oproep 2: Maak de ambitie van Hollands Kroon inzichtelijk en geloofwaardig. Geef inzicht in het beleid vanaf 2012 tot nu in aantallen bomen, het saldo kappen/ziek/storm tegenover de aanplant, niet alleen in aantallen, ook in oppervlakte bos/natuur, regelgeving natuurbehoud, de meerjarige budgetten en plannen/acties die nu worden uitgevoerd ter voorbereiding.

Waar staan we nu? Een onderzoek:

Website Hollands Kroon. ingevoerd: *bomenbeleidsplan*. verwijst naar Beeldkwaliteitsplan Elshof-zuid 28/2 en 5/3/2013. Ingevoerd: *biodiversiteit*. gevonden: 2/12/2020: tussen november en maart worden 300 bomen geplant in Hollands Kroon. (Elders gelezen: 500 bomen). Ook: nectartuin in Nieuwe Niedorp afgerond. Ingevoerd: *natuur*. Geen verwijzing naar beleid, wel naar Waddenpoort, omgevingsvergunning en omgevingsvisie. Ook gevonden: komende 10 jaar 'groenstructuurplan 7.000 nieuwe bomen in de openbare ruimte'. Inschatting sloop door ziekte, extreem weer en ouderdom: niet vermeld. Beschikbare locaties: onbekend. Doel: klimaatsverandering en verbetering biodiversiteit. Ook oproep tot meedenken !! (doe ik !) Verder weinig informatie te vinden op de website. Benadering van de website HK via Google levert meer op. (straks meer hierover). Vraag: *Waarom zo versnipperd en onsamenhangend?*

Relevant: het Coalitieakkoord 2018-2022: spreekt over ...'het optimaliseren van het toerisme. Verder: Een investeringsagenda met de werkgroep Toerisme en Recreatie om een routenetwerk op een hoger plan te brengen, optimaliseren van routestructuren, voorbeeld het Kolhorner Bosje. Concreter inzetten op biodiversiteit'. Extra bomen voor iedere nieuw geborene? 'Het kán in Hollands Kroon'. Het college ziet concrete kansen om nieuwe impulsen te geven, ook aan de landschappelijke kwaliteit. Ook klimaatadaptatie en milieu hebben de aandacht (portefeuille CDA) *Hoe het echt zit lezen we niet!!* Andere bronnen onthullen:

Schriftelijke vragen zijn gesteld door GL: 13/3/2019 PV-1909: 'kappen en planten van bomen': 400-500 bomen jaarlijks. Locaties voor Klimaatbos is lastig (..) vraagt om wijziging bestemmingsplannen. Wat blijkt: Herplant stuit op problemen '**Geen grond en geen geld**' (..). Collegeprogramma: 'Het kán in Hollands Kroon'. O.a. nieuwe impulsen geven aan openbare ruimte en landschappelijke kwaliteit. Onder leefbaarheid wordt ingezoomd op leefbaarheid, duurzaamheid, beheer openbare ruimte, duurzaamheid, beheer openbare ruimte, extra bomen. 'Openstaan voor experiment en ruimte'. Ambitieuze, maar nu de praktijk: PV-1927 *Bomenkap en aanplant*. (Er wordt meer gekapt dan geplant) tussen 2012 en 2019 verdwenen jaarlijks 1107 bomen en werden 207 bomen geplant. Jaarlijks een nadelig saldo van 900 bomen. Anders gesteld: één boom voor elke baby, maar met elke overleden inwoner in Hollands Kroon sneuelen ook 3 bomen door ziekte, storm of kap. De ambitie van het college 'extra bomen' wordt niet waargemaakt, integendeel!!! Een negatief saldo van 900 !!

Wat te doen?

Gelet op de voorgaande verkenningen is het zaak om te werken aan de geloofwaardigheid. Geef inzicht in het gevoerde beleid, kom met een nulmeting, hoeveel bos (aantal en oppervlakte?), natuur en solitaire bomen waren er in de voorbije jaren? Hoeveel wordt dat in de komende jaren? Hoeveel geld werd er jaarlijks uitgetrokken vanaf 2012, hoeveel de komende jaren? Voor een beter inzicht: splits de kosten minimaal in grondaankoop, wijzigingen bestemmingsplannen en aanplant. Betrek hierbij ook derden: De provincie (ambitie 30.000 Ha) en particuliere organisaties (Noord Hollands Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer. Samenhangende plannen met buurmeenten kunnen versterkend werken. Een voorzet:

Stap 0: bouwstenen voor visieontwikkeling: Neem als voorbeeld: Gemeente Weesp. Alleen al over bomen. Een integrale visie op duurzaamheid zou onze gemeente goed passen. Bomenbeleid ontbreekt in de nota Biodiversiteit. Al eerder trok de gemeenteraad de conclusie: 'Het roer moet om'. Meerdere afzonderlijke

beleidsterreinen verdienen een integrale visie. Dat valt ook te lezen maar blijkt onvoldoende in de praktijk. Ook op de website 'Denkmee' komen de vraagstukken versnipperd aan bod en levert vooral 'ad hoc' informatie op. We kunnen er niet omheen: *De vernietigers zijn onder ons!!* Het zit ook in ons (economisch) systeem. Spoor het op en ontwikkel alternatieven Liefst samen, desnoods zonder de veroorzakers. **De bundeling van beleidsterreinen omvat minimaal: landschap, natuur, leefbaarheid en leefstijl, recreatie, wonen, infrastructuur.** Of de nieuwe Omgevingswet en Omgevingsvisie toereikend zijn valt nog te bezien. Een **'Toekomstvisie Hollands Kroon 2020-2050'** biedt meer houvast. Uitgangspunten en KPI 's voor de langere termijn zijn hierin beter te bespreken en vast te leggen. Ook de financiering, cofinanciering en vormen van eigenaarschap vragen aandacht. Het 'Denkkader projecten binnen programma' van het planbureau voor de Leefomgeving (PBL) Zie ook: Overheid van nu met lerend en adaptief beleid.

Stap 1: inventarisatie en analyse: **Een 'Toekomstvisie 2050 HK'**. De toekomst zal in hoge mate worden gedicteerd door ingrijpen in onze huidige leefstijl. Sociaal, economisch, ecologisch, duurzaam, etc. Het gaat om meer dan aantallen bomen en verscheidenheid.

Stap 2: leg voor aan burgers: de gehele conceptvisie met einddoelen en kaders die daaraan ten grondslag liggen ('niet amendeerbaar'. Het verdrag van Parijs en de nationale afspraken vragen om uitvoering en tempo).

Stap 3: leg voor aan gemeenteraad: Het (ambtelijk) concept en de inspraak. 'beeldvorming'

Stap 4: (her)formuleer het concept en leg voor aan inwoners en raad:

Stap 5: stel vast en voer uit. Wat opvalt na raadpleging via Google: Hollands Kroon beschikt over een bomenlijst dd. 9 maart 2012 (als bijlage van de APV (..) Verslag over handhaving en controle heb ik niet kunnen vinden (nog uitzoeken). Editie 4/12/2018. 3.5 Herplantplicht 'in principe' geldt niet. Wordt hier vooral de gemeente zelf bevoordeeld? Het lijkt erop!

Oproep 3: schep ruimte voor een 'Burger Bomenwacht'. Tegenkracht houdt scherp. Goed voor beleid en uitvoering. Kan ook verbreed worden tot werkgroepen duurzaamheid die zich per kern organiseren.

Gestelde vragen aan inwoners op de 'denkmee' site:

1. *Welke bomen in de gemeente vind jij belangrijk, en wil je zeker behouden?*
2. *Waar planten we nieuwe bomen?*
3. *Wat is de beste plek voor een bos?*
4. *Wat voor soort bos wil jij? *landschapsversterking, *luchtkwaliteit, *stiltebeleving*, 'geen bos**
5. *Welke bomen zijn wel eens lastig? Bladval, *schaduw, (agrarisch, bollen, akkerbouw, veeteelt), beperkend voor verkeer, *allergieën**
6. *Wil jij zelf bomen op jouw erf planten?*

De antwoorden op deze en andere (niet voorgelegde) vragen:

1. Minimaal de bomen die genoemd worden in 'De Bomenlijst' (lijst met beschermwaardige houtopstanden in de gemeente Hollands Kroon, editie 4, december 2018). Daaraan toegevoegd:
 - Vervanging van bomen die gesneuveld zijn door ziekte, storm, leeftijd, vandalisme
 - Vervanging van bomen die moeten wijken i.v.m. (her)bestemming, hinder, etc. op zelfde of andere locatie. (norm: 1 zware boom weg? Dan vervangen door 10 jonge bomen als herplant!) zie ook: de VNG uitgave: 'De BATEN van BOMEN' - resultaten van i-Tree Eco in Nederland -.
2. Waar nieuwe bomen? Eerst een tegenvraag: waar kan het? Ook: Wat is het meerjarig budget? Geldt ook voor vraag 3. De " 5.2 ambitie en visie uit Programma Duurzaamheid 2020-2022 is al vastgelegd. Vraag: waar is de lijst van 'markante locaties die waardig zijn om nieuwe beschermwaardige bomen ruimte te bieden? De voormalige OBS De Zwerm in Winkel biedt plek aan een aantal respectabele bomen die handhaving /verplanting rechtvaardigen. Desgevraagd kan kernbeheer zelf geen locatie noemen, c.q. heeft 'geen budget' om hier oplossend mee om te gaan. Past niet in de ambities.

3. Waar bos? Er is al vastgelegd door HK dat een integrale aanpak nodig is. Ongepaste vraag dus. Eerst integraal duurzaam beleid! Bos kan gelijktijdig meerdere functies vervullen: 'meer biodiversiteit', ondersteunend als landschapsversterking en leefbaarheid (toeristen komen niet voor windmolens).
4. Uiteindelijk ondersteunt meer bos ook het terugdringen van de CO2 uitstoot. Dat geldt ook voor natuur/biodiversiteit incl. bomen is nodig! Missie terug te vinden in de Toekomstvisie ??!
Herdenkings- en compensatiebos: (publiek-private samenwerking in de bosbouw). De gemeente financiert voor/ staat garant, gronden herbestemmen, participatie door bedrijven, natuurorganisaties en burgers. Afspraken kunnen zeer flexibel. Opbrengsten kunnen in de pot onderhoud/ kernbeheer.
Waar? Op zoek naar grond voor bos valt nu al te denken aan de grond van voetbalvereniging Winkel op het moment dat zij een nieuwe sportlocatie krijgen. Herinrichting met natuur geldt voor Winkel als *een compensatie voor verloren gegane natuur en biodiversiteit*: Park/natuur moesten eerder wijken bij de aanleg van de huidige Bomenbuurt. Plan de zwerm werd vorig jaar aangeboden ZONDER voldoende garanties voor 'Natuurinclusief Bouwen'. In het Hart van Niedorp zijn eerder kansen verloren gegaan door ambtelijk falen: gronden gelegen achter het voormalige gemeentehuis waren bedoeld als uitbreidingslocatie van 'Park 'De Meet' op termijn. Het huurcontract met destijds veehouder Laan was meerjarig verlengd zonder restricties. Opzeggen van de pacht i.v.m. uitbreiding park (zoals bedoeld) bleek niet meer mogelijk.
5. Niet zozeer de bomen maar vooral de locatie kan hinder geven. Vraagt om planologisch beleid en kaderstelling. Allergieën? Geen vraag voor 'denkmees', dit is al eerder onderzocht: b.v. 'Google: Berk, Els, Hazelaar, eik, beuk, populier, plataan'. Vergelijkbare vraag voor 'gewasbescherming' heb ik niet eerder zien passeren. Komt dat nog? Pleidooi voor gifvrije zones in de gemeente.
6. Ja, mits passend in ons 'voedselbos'. Welke boomsoorten zijn beschikbaar? Waarom zouden inwoners dat niet zelf bekostigen? Liever: stel beplantingseisen! Help met advies. Spreek aan op verantwoordelijkheid, anders verplichten.

.. en verder: [van probleemstelling/analyse naar doelstelling/SMART programma] [eerst Zoomoverleg met HK]

Al eerder vastgesteld door de gemeente: 'Het roer moet om'. De argumenten gaan terug naar het besef dat wij 'Moederaarde' al decennialang overvragen. Het moet groener, soberder en eerlijker verdeeld, ook mondiaal. In Nederland verdwijnen verhoudingsgewijs meer bomen dan in het Amazonegebied. Hier jaarlijks 1% minder. Het Amazonegebied half zoveel (1/2%). Nederland heeft relatief al weinig bos. Voor Hollands Kroon geldt dit zelfs bovengemiddeld:

- a. Landelijk. ('Bos in Nederland in cijfers') later invoegen. Ook: Bos en natuur in HK excl. Waddengebied en IJsselmeer. Ook trends.

...liever had ik geantwoord op andere vragen. Hier de vragen:

Andere startvragen:

1. Hoe kunnen bomen, bos en bosbouw de klimaatdoelstellingen in Hollands Kroon helpen realiseren?
2. Welke andere beleidsdoelen van de gemeente kunnen hier ook baat bij hebben?
3. Waarin scoort Hollands Kroon goed en slecht? (zowel bestuur, ondernemers als consumenten)
4. Welke (lokale) ontwikkelingen hebben gezorgd voor het uit balans raken van natuur en biodiversiteit?
5. Wat moet er in Hollands Kroon gebeuren om de natuur en duurzaamheid in HK 'in balans' te krijgen?
6. 'Het roer moet om'. Wat betekent dit voor het beleid en gedrag van de inwoners van HK, voor het bestuur van HK en van 'derden'. Welke acties kunnen we gezamenlijk aanpakken?
7. Hoe bewaken we jaarlijks de voortgang? (zet uit: stappenplan voor 2030 en 2050 CO2 neutraal)
8. Het oprichten van een lokale bomenwacht, hoe organiseren we dat? 'burgercontrole en draagvlak'
9. Welke acties helpen om draagvlak te versterken? (bij inwoners, ondernemers en bestuur)